

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ-ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
casului școlii de redacție.
Atelierete tipografiei „Astra” TE 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARITIU ȘI SFINTIT DE LUPTUL PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T. F. 1513
Abonamentul anual lei 300. Autorizații și Societăți lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 49 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Sâmbătă 3 Iulie 1943

Anul 106

POST FESTUM

de
Ion Colan

La șezătoarea Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat, organizată în ziua de 27 Iunie la Brașov, salutul „Astrei” și al „Gazetei Transilvaniei” s’ar fi putut formula așa:

Asociațiunea transilvană „Astra”, ale cărei rosturi cuprinse în șaguniene statute nici astăzi n’au putut fi depășite de vreme, în locul unei protocolare fraze convenționale, e îndemnată să spună ospitalier: Bine ați venit!

Înmânunțiați într’un sindicat, prin puterea cuvântului scris sunteți puși să risipiți îndoiele, să întăriți credințe, să solidarizați sentimente în jurul unui tricolor — roșu galben și albastru — singurul ce poate fi recunoscut pe întreg cuprinsul Transilvaniei.

Aceasta în numele unei Asociațiuni care dela început a vrut să se numească *transilvană*, atribuit socotit subversiv de Crăiasca înțelegere și șters din titlu, căci indica prea precis poziția noastră față de o împărăție, sfântă și ea, ca inexistentă sfântă coroană a unui regat.

Iară pentru că acum 106 ani, în tiparnițe vechi și cu chirilicești buchi apărea o foaie, pe nume „Gazeta de Transilvania” — această obsedantă „Transilvanie!” — și pentru că la temelia sindicatului o altă gazetă mai bogată în ani nu veți afla, o vorbă se poate spune și în numele ei.

Suntem doar la Brașov și așa se cade.

În locul marilor înaintași, deschizători de drumuri, azi suntem noi cei ce purtăm în sânge blăstăm și iertarea slovei tipărite.

Au fost mari, dar nu pentru că noi, epigonii, suntem înclinați să le exagerăm meritele desprinse din perspectiva timpului, ci pentru un motiv mult mai simplu: *Ei credeau în scrisul lor.*

Mari cât durerile neamului și mulți că nu i-a încăput mulțimea temnițelor, ei au rămas în istorie, pentru că n’au confundat niciodată nația cu vremelnicele altare, unde preoții nu ajung la bătrânețe, fiind prea des schimbați.

Ei s’au mistuiri în slujbă de dascăli fără onoruri și condeiul, înainte de a le cădea dintre degete, a mai scris un ultim cuvânt: *Neamul.*

În numele acestui fel de ziarism, aspru și fără cruce pe mormânt, o vorbă se poate spune la șezătoarea unui sindicat ce poartă pe umerii lui răspunderi mult mai mari decât alte asociațiuni profesionale.

Să ne întoarcem, deci, spre cei ce nu mai sunt și să nu uităm că fiecare cuvânt pe care-l scriem ne este judecat, cum judecați vom fi cu toții de nemilostivul procuror al faptelor noastre: *Timpul.*

„Gazeta Transilvaniei”, cu anii mulți pe care-i are, la șezătoarea unui sindicat din care ea însăși face parte, nu poate vorbi decât așa, convinsă că ziaristii transilvăneni de astăzi poartă în inimi, cu toții, povara aceluiași îndemnuri.

MITROPOLITUL ȘAGUNA

de
GH. TULEURE

S’au împlinit șaptezeci de ani de când Șaguna a intrat în istorie, după ce vreme de aproape treizeci de ani dominase cu personalitatea sa epoca în care a trăit, pentru a crea el însuși o nouă istorie. A fost mai mult decât o mare figură de ierarh. Vizionar, profet și creator prin predestinație, el a fost prometeicul cărmuitor bisericesc și politic al Românilor ardeleni, a cărui imagine s’a proiectat masivă și impunătoare pe întreaga hartă monarhiei habsburgice. Însăși chemarea de păstor a privit-o din perspectiva largă a omului, care cu o singură privire vede trecutul, prezentul și viitorul.

Adâncind destinul tragic al românismului, înglobat stăpânirilor străine, Șaguna se integrează de tânăr în sumbra frământare a unui popor desmoștenit.

Din ceasul în care se urcă în scaunul dela Sibiu și până în clipa morții, îl găsim în vâltoarea vieții naționale, cu mâna pe cărmă. Sortit să activeze într’un climat politic dușmănos și machiavelic, antiortodox și antiromănesc, Șaguna izbutește să înfrângă destinul, să sdrobească zăgazul uneltirilor vrăjmașe și să ridice biserica sa din țărâna în care zăcea, aruncată de cea mai feroce intoleranță pe care o cunoaște istoria.

Dar omul marilor acțiuni a fost în același timp un mare învățat, un autentic om de carte.

A scris — cu toate multiplele lui griji și preocupări, — douăzeci și cinci de cărți, în afară de atâtea prefețe, broșuri, pastorale și circuli fără număr. Toți ierarhii ardeleni n’au scris împreună, cât a scris Șaguna singur.

În vreme ce un ochiu îl ținea ațintit permanent către Burgul împărătesc, pentru a descifra constelația politică, ochiul celălalt stătea de veghe la turmă și la pășunea ei.

Toate printr’ânsul s’au făcut și fără de dânsul nimic nu s’a făcut, ce s’a făcut. Nici „Astra” noastră n’ar fi putut lua ființă fără autoritatea acestui diplomat și intim sfetnic al împăratului. Mai rar cap bisericesc, care să-și lase cărja și scaunul încărcate de atâtea prestigiu și strălucire. Astăzi Șaguna este un simbol, o noțiune.

În zadar mai încearcă câte un sicofant mărunț să-i găsească vreo pată de ulei pe haină. Șaguna plutește mult prea sus ca să mai poată fi atins. Numele lui nu se poate pronunța, după cumviință, decât făcându-ne semnul crucii, drept mulțumită Celui care ni l-a trimis.

Două sentințe

de
Ion Bozdog

Am în fața mea un pergament pe care e înscrisă sentința adusă și pronunțată la 19 Ianuarie 1809 de către *Mihail Rettegi*, viceșpanul nobilului Scaun al Clujului contra colonilor: *Melișan Costan, Marc Ile, Zeic Mihailă* din Arhiud, și *Câmpeanu Vasilică* din Sănmihaiul de Câmpie, pentru încercarea de-a trece fraudulos granița în Moldova sub conducerea lui Nistor Sugar și Priscor Niță a Georgii din Pintic, arestați și ei.

Din mărturisirile „blânde” ale acuzaților s’a constatat că în 23 Maiu 1808 susmenționații 4 acuzați și-au părăsit casele și copiii și înfeleși într’o anumită sumă de bani au așteptat ascunși noaptea „La groapa Georgii.” Pentru această încercare frauduloasă se condamnă la câte un an închisoare și câte 25 băte, în total la 100 lovituri aspre. A doua sentință este adusă în anul 1943 contra soției lui I. Epure, femeie cu mai mulți copii, care a fost condamnată la *una lună închisoare* și confiscarea alor 15 pengö „drept corp delict” cu care a încercat să mituiască pe grănicerii care au prins-o la reînțoarcere. Femeia cumpărase alimente și săpun pentru odraslele ei flămânde și sdrênțuite. Rechizitorul procurorului *Dr. Szacsvey* dela tribunalul Orașului de peste Deal, admite ca circumstanțe atenuante „starea putredă din țara vecină.”

Citind și comparând aceste două sentințe mi-a trecut prin minte tabloul sinistru pe care ni-l zugrăvea, nouă copiilor din *Urca*, moșneagul *Juonu Pîfulul*. Acest martor al vremurilor de județ trecuse peste pragul sutei de ani, în revoluția din 1848 fusese măcelarul Curții grofului din *Urca*, iar acum, stând în mijlocul nostru, ne povestea în după amiezile lungi de vară pe „Dălma Livezii” toate chinurile îndurate

— Continuare în pag. 3-a —

Crin galben

Mi-a înflorit în strat un galben crin,
El naște-atunci când ziua se’nfrîpă,
Se bucură, ori plânge-o scurtă clipă
Și moare când e soarele’n declin.

În jurul bat albine din arlipă;
Potriul lui, de aur scump, e plin
Cu miere, ori — mai sigur — cu ventin.
Și ele beau. — Ce poate-o floare’n pripă

Din mâinile vieții să culeagă,
Din mâinile ce bine le cuvânt,
Căci, pline, se întind la lumea n’ntreagă,

De când ne naștem până la mormânt.
— Se’nține azi și fle, floare dragă,
Dar mâinile-acuma goale sunt.

Ecat. Pitiș

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Întoarcere de pe front

Cap de pod pe Cuban

Asaltul

de
Ion Colan

Ori cu ochii deschiși, ori legat la ochi, e tot una. De altfel de câte ori trăzește, închizi ochii, strângi din dinți și nu mai miști. Aștepti așa câteva clipe, apoi iar naște viza în tine, palma cu degetele înghețate pipăie din nou terenul din față. Nu mai fii seamă de sgârieturi, de sângerări. Faptul că

trăiești e tot ce te interesează. Nici gând de dat înapoi. Soldații, ca și ofițerii, noaptea sunt și comandanți și executanți, fără nicio deosebire. Mai simplu: nu-s decât camarazi.

Ce ne folosește aici diploma dela Universitate cu „magna cum laude”, și toate titlurile din lume?

INSTANTANEE

Ingerul

De copilă mică simțeam o plăcere ciudată să rătăcesc prin cimitirul bisericilor noastre și să descifrez inscripțiile săpate pe cruci. Mă atrăgeau numai mormintele uitate, acelea de pe care vara se cosea iarba și la căpătâiul cărora nu ardea niciodată făclie în noaptea de Paști. La câte-un astfel de mormânt zăboveam îndelung și dacă citeam pe cruce că cel ce odihnea acolo s'a stins de timpuriu, ori era din altă țară, atunci primeam a plânge, neștiind de ce și nici pe cine.

Avea cimitirul nostru o parte simpatcă mie, înapoi de tot, în fundul marelui grădini. Acolo se îngropau străinii morți prin spitale, sinucigașii și cerșetorii.

Rânduirea omenească făcuse și aici deosebirile ei. Săracul și cel înengunghiat de soartă nici în pământ nu putea sta alături de cel ce fusese bogat. Și acolo, acesta din urmă trebuia să se instaleze cu câțiva metri mai în față, mai aproape de zidul ocrotitor al sfintei biserici. În schimb partea în care erau înmormântați desmoștenii vieții, era cea mai frumoasă. Așezată sus, de-asupra unui dâmb, se desfășura la poalele ei priveștiștea întregului oraș.

Prin pulbera de soare mă uitam adesea cum scilipeau turlele bisericilor și vedeam șerpuiind ulițele cu case mici, curate, ce se pierdeau prin înghițitura dealurilor. Aci, în câte o zi de toamnă senină, veneau copiii de prin vecini să-și înalte smeul de hârtie. Se strecurau prin gardul viu, dărâpanat, ce înconjura în partea aceasta cimitirul. Primăvara cullegeau viorele de pe mormintele uitate, ori alergau după câte-un fluture. Tropotul picioarelor goale pe movilele de lut, aproape șterse, era singurul svon din lumea aceasta, ce pătrundea'n locașul celor duși.

Odată rătăcind prin cimitir fără niciun plan, mă apropiat de casa mică, albă, ce străjuște acest loc pustiu, casa morților, sau cum îi ziceam noi: casa rece, în care sunt păstrate cununile și diferite obiecte trebuincioase la îngropăciuni. Tot aici se așezau morții străini până a doua zi când erau duși în seama pământului. Dăduli într-o parte mărăci-nișul înalt de sub fereaștră și punându-mi mâinile scut la ochi mă uitai înlăuntru. Pe catafalc, într'un mic sicriu zăcea un copil ca de doi ani, îmbrăcat în haină albastră, c'o floriceică după ureche. La căpătâi ardea candela. Lângă sicriu, atunci, nu era nimeni. Chitoul delicat și alb al copilului, cu ochșorii străns închiși, se profila pe zidul plin de cununii prăfuite. M'am uitat lung la el și mărturisesc că niciodată n'am văzut o față de înger zăgrăvită mai frumos, nici până atunci și nici de-atunci încolo.

Ecat. Pitiș

Scrisoarea lui Dr. G. Popovici către Dr. V. Branisce.

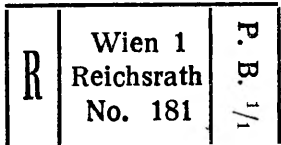
Domniei Sale

Domnului profesor Dr. V. Branisce

Ungaria

Brașov

Kronstadt

Stampila poartă data de 19. 6. 97

Mult stimate Domnule professor

Causa e arangiată. În puține zile voi dispune de suma de două mii de florini. Cred că Vă puteți învoi cu modalitatea de a primi restul în șese luni.

Chipul cum am rezolvit chestia nu Vă privește. Nu aveți față de mine vro obligațiune, decât numai obligația de drept și adaog încă pentru a Vă liniști total, că nime din politicianii noștri activi nu e implicat în această afacere.

Stând lucrurile astfel, Vă rog să Vă hotărâți definitiv. Ar fi absolut de trebuință ca ziarul să apară cel târziu la 13 Iunie st. n. Binevoii a mă pune în posibilitatea de a informa și cercurile noastre nerăbdătoare.

Sunt foarte neliniștit de starea D-Voaștre sanitară. Dr. C-a, care a plecat zilele aceste la Brașov va binevoi,

poate, a mă informa. Transmiteți Vă rog respectuoasele mele complimente D-nei Branisce și d-relor surori precum și nu mai puțin d-nei și d-lui Oniș.

Vă salut cordial
G. Popovici

Viena 19 Mai 1897

Redacțiunea ziarului
„Patria“

Cernăuți 5 dechemvre 1897
Strada Enzenberg Nr. 3

Domniei Sale Domnului
Dr. Valeriu Branisce
profesor și publicist

Cernăuți

Domnul meu,

În consonanță cu condițiunile stabilite între D-ta și D-I deputat în Camera imperială Dr. George Popovici, ca delegat al dirigenței partidului național la convenirea care a avut loc între D-Voaștră doi la Brașov în 26 și 27 Aprilie 1897 primești D-ta oferta dirigenței partidului național român din Bucovina la Cernăuți în locul „Gazetei Bucovinei“ un organ național, care are să apară cel puțin de 3 ori pe săptămână și a-l conduce ca șef în decurs de un an și anume începând cu 1-ma Iulie 1897 până inclusive 30 Iunie 1898 st. v.

Dirigența partidului național se obligă în schimbul acestei lucrări se-și asigure o remunerațiune de 2000 fl. v. a. pentru lucrarea D-Tale în restimpul din 1-ma Iulie 1897 până la 30 Iunie 1898 st. v. și a-ți pune tototată la dispozițiune cu intrarea în vigoare a acestui angajament suma de 4000 fl. v. a. pentru arangearea afacerilor private, înainte de a pași pe pământul Bucovinei.

[Angajamentul prevede obligațiile de despăgubire rectproce, în caz de ne-respectare a condițiilor lui].

Dirigența partidului național și asigură pe baza programului partidului național și a clauselor luate și ce se vor lua în privința atitudinii politice ce vor urma României din Bucovina, deplină independență morală în conducerea foii. Nu ai nici un obligament deosebit față de nici o persoană specială și nici un angajament în afaceri particulare.

Singura stea conducătoare a conduitei D-tale politice are să fie bineînțeleșul interes al Românilor din Bucovina, după cum este conceput în programul național și detaliat în singuratele concluse ale partidului național și a le dirigenței sale.

La cas, că între dirigența partidului și D-ta, ca conducător al organului partidului național s'ar ivi neînțelegeri în privința politică, cari nu se pot aplana prin înțelegere comună, ești D-ta constrâns a trage consecvențele.

[Urmează iarăși amănunte materiale].

În fine consimt cu dorința D-tale ca afacerea aceasta, în urma naturii sale delicate se rămână în cerc cât se poate de străns cunoscută, comunicându-se numai acelor bărbați ai partidului, cari în interesul cauzei trebuie necesarmente să aibă cunoștință despre modul cum s'a efectuit între dirigența partidului național român din Bucovina și D-ta angajamentul de a înființa și conduce organul partidului național român din Bucovina.

Primiți, Vă rog, espresiunea deosebitei mele considerațiuni

al D-Voaștră

Dr. Iancu Flondor

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

106 ani de luptă românească are „GAZETA TRANSILVANIEI“

Cuvântul...

de Lucian Valea

La început era cuvântul...

(Ev. Ioan)

Vecla lumii a'nceput cu tine :

Ești șoaptă, urlet, blestem ești și rugă —

Rostit de Domn și ascultat de slugă

Din clipă veac prefacit, din veac ruine.

Intarți aceeași nesfârșită fugă

După visata zare de mai bine —

În glod te prăbușești cu orișicine

Sau lași nădejdi din trupul tău să sugă.

Cu tine mângâiem și pângărim,

Urâm deopotrivă și iubim,

Ni-i făurim și'n tândări spargem Zeii —

Și-aprinși de dor ne înălțăm spre astre

Cerșind eternitățile albastre,

Ori zâmbetul de humă al femeii !

Aici rămăm, ca sălbătăciunile, în pământ, mușcăm din țărână și scuipăm țărănește, ne tărîm și ne bălăcim ca bivoliți prin mocirle, uneori și mai rău, trecem peste cadavre ca în pădure peste copacii răsturnați de furtună...

Dela o vreme tărîtul și-a terminat cursa. Orbăcim în întunec, palma urcă pe ceva ce pare mușuroiu. În loc de nisip de plajă, degetele prind noroiu, palma îl strânge și aluatul iese printre degete ca noroiul prin copita vacilor. Pipăi înainte, mai sus. Nu e mușuroiu, ci dâmb. Plaja s'a sfărșit; începe malul mării. Mâna se plimbă la dreapta, la stînga, prinde un fir de sârmă ghimpată, sus altă sârmă; simți rugina cum se desprinde.

În dosul acestei sârme ghimpată trebuie să mai fie ceva: e câmpul de mine.

Grupul românesc se strânge trup lângă trup, cască lângă cască, adunat de instinct. O solidaritate și'n moarte. O geană vână de lumină se tot

mărește, până ajungem să ne distingem. Fețele ni-s de cadavre. Ochiul au căzut în fundul capului, obrăjii pământii s'au scofălcit în mai puțin de douăsprezece ore. Parcă toți am ieșit din morminte, cu pământ pe cască, pe mâni, pe gât, pe față, pe foaia de cort, pe haine.

Plouă.

Ordonanța sublocotenentului Dârloagă a făcut hidroterapie, cu tot ce se găsea pe el. În loc să calce pe punte, a scrinit în pas alături și s'a tot dus, ca un buștean, în Marea de Azov. A ieșit la mal, ca o pisică aruncată'n gărlă cu bolovanul de gât. E șvab din Banat și se mulțumește să scandeze :

— Don-ner-wet-ter !

Proiectilele bat acum într'un vapor de protecție care nu s'a putut apropia de mal. Un potop întreg se abate asupra lui, încadrându-l perfect. Nu credem că va mai scăpa. Caută să se strecoare în zig-zag, dar artileristul care l-a reperat, nu-l slăbește. Când

proiectilul izbește în slaba cuirasă, scapără scâteii.

Pe plajă oamenii umblă forfota. Așa ori îi umblat și azi noapte, dar cine i-a văzut ?

Trebuie să stăm așa, în ploaie, până s'o lumina mai bine, ca să ne dăm seama de situație. Cu regimentul german tot nu se mai poate face legătura.

Nu se vede decât o sprânceană de răpă, un val de sârmă ghimpată lung și încălcit, după care straturile de mine, prășite în parte azi noapte de oamenii care stau acum lungiți pe plajă, fără mâni, fără picioare, acoperiți până peste cap cu câte o foaie de cort îmbăcsită de apă și noroiu. Unuia i-a rămas un picior afară; pe celălalt mina i l-a aruncat undeva, smuls din sold, în mare. Acuma lui nu-i mai e frig ca nouă; nici lui, nici celorlalți de lângă el.

Căci ne e frig groaznic, un frig i-lav, fără scadență. Din toate vapoarele soldații germani descarcă febril armament și mu-

nișuni. Pentru artilerie suntem un unghiu mort. Obuzele trec pe deasupra noastră, cu huietul lor și se înfig în valuri, ca apoi apa să fâșnească, împinsă ca de niște uriașe pistoane. Tot n'am văzut noi Geisșeri niciodată.

Dar povestea asta nu ține mult. Doar și Rușii își dau seama că nu ne pot face cine știe ce rău aici.

Drept deasupra capetelor a răbufnit acum ceva neobișnuit și imediat au urmat o sumedenie de plescăituri în apă și scrașnituri în nisip, ploaie de vară, cu stropi mari și grei

— Șrapnele! — ne dăm noi cu părerea, deși așa ceva nu mai auziserăm niciodată.

— Șrapnele! — oftează și Lugojanu, uitându-se numai cu un ochiu în sus, așa cum te uiți la maiala norul greu ce te vestește că „Maialul“ se va sfârși udat.

S'a luminat bine de tot. Aici nu mai e de stat. Pe undeva trebuie să ne strecurăm

Huzureală

de Octavian Popa

Imprejurările de azi au adus cu sine, ca să citesc o mulțime de scrieri. Am citit de lucruri bune și rele, scrisori din care transpiră mulțumirea și fericirea, iar multe din care se vede cum lumea se sbate din cauza lipsurilor și a scumpetii.

Cât de bine îți cade când citești: „Noi ni-s sănătoși și ne vedem de lucru. Tu nu purta nicio grijă de noi, grijește-te pe tine...” „Pușorii tăi te doresc și în toate zilele te pomenesc și se roagă mult, ca să le vie tăticu acasă...” „Mamă-ta te sărută prin carte, scumpul meu pușor, că cu gura-l atât de departe...” „Acum în sârbători a fost joc, dar eu nu m'am dus, pentru că dacă nu pot merge cu tine, ca altădată, mai bine nu mă duc. Toată ziua m'am uitat la icoana ta și-am sărutat-o de mil de ori. Nu ai simțit tu nimic acolo unde ești? Când au venit pușorii au întrebat, dacă nu a venit tăticu, că... a venit și a fost la joc...”

Altele sunt apol mal triste: „Nu știu, ce-oiu face, că se gată făina și nu știu pe ce-oiu lua alta. Că se vinde numai pe ascuns și e scumpă foc. Ceva va trebui să fac, pentru că trebuie să dau ceva copilășilor, că sunt mici drăguții și trebuie să crească...”

Unul inginer dela o mare fabrică și cere unul suma de lei 10.500, pentru că îl îngrijește și dresază câțele timp de trei luni și d-l inginer se vede, că și-a uitat să-i trimită. Scrie de altfel dresorul, că „învață” bine câțele și are să devină un câne renumit. Firește, nu trebuie să ne mirăm. D-l inginer are, de sigur, un salariu fantastic și doamna are nevole de distracții. Ce sunt 10.500 lei pentru trei luni? Că în țară sunt atâția orfanii de războtu, atâția părinți bătrâni năcăjiți și atâtea văduve, care nu știu, cum să-și câștige cele de lipsă pentru ele și pentru bieții copilăși, nu importă. S'au luptat al lor pentru țară, țara să le poarte de grijă. La aceea nu se gândesc cei cu salariile fantastice, că dacă nu erau oamenii acela robusti și îndrăzneți, care cu plepturile lor au făcut un puternic zid de apărare, ce s'ar fi ales din întreprinderile, care le dau salarii fantastice ce s'ar fi ales de ei înșiși și de soțiile lor, care cheltuesc zeci de mii cu niște javre, pe care le giugulesc, dar se uită cu dispreț la orfanii.

Dar lucrurile nu mai pot merge așa. Trebuie să se pună capăt huzureții! Când țara săngerează din zeci și sute de mii de piepturi, nu-i permis, ca învârțiiți, scutiții și indispensabili să-și bată joc de durerea multă și mută a acolora care săngerează și ale familiilor lor. Să se formeze un plafon pentru cheltulele și tot ce trece peste acest plafon, din salariile mari și veniturile enorme, să se dea pentru copiii

Fară pripire

de

Dr. D. Chirculescu

Am fost adesea loviți prin surprindere în cursul istoriei noastre milenare. A trebuit să luăm hotărâri rezezi în fața amenințărilor imediate. Uneori am lăsat coarnele plugului și am alergat la luptă, alteori ne-am retras în munți până se mai domolea puhoiul năvalnic.

Rămânerea neclintită a neamului românesc pe meleagurile strămoșești dovedește că și aceste hotărâri de fiecare moment au fost cât se poate de potrivite.

Dar atunci nu se putea face altfel.

Nu era vreme de gândit.

Am mai avut asemenea momente în 1940 când, iarăși, a trebuit să luăm hotărâri în câteva ore și să evacuem regiuni întregi în câteva zile. Inceputul l-a făcut ultimatul rusesc prin care ni se cerea evacuarea Basarabiei.

De am făcut atunci bine sau nu, va vorbi istoria.

Astăzi, epoca evenimentelor neprevăzute dela o zi la alta a trecut. Ritmul evenimentelor s'a încetinit. Orice s'ar mai putea întâmpla poate fi prevăzut cu destul răgaz pentru o cum-pănire așezată.

E nevoie să ne ferim de pripire. Să nu uităm că nu este greșeală mai mare decât să reacționezi imediat în fața evenimentelor sub imperiul entuziasmului sau panicei.

O parte din noi își face datoria pentru a ține pericolul rusesc departe de granițele noastre. Cealaltă parte să ne facem datoria în interior pentru strân-

gerea rândurilor și întărirea forțelor noastre interne, de care și astăzi, dar mai ales mâine vom avea nevoie.

Situația geografică ne face să fim în toate vremurile campioni ai Europei întregi față de năvălirile din răsărit.

Suntem și azi integrați într-o luptă pe urma căreia întregul continent trage foloase.

Că neamurile Europei trag foloase pe urma sacrificiilor noastre, aceasta este firesc și nu poate fi altfel.

Noi înțelegem că sunt foarte legitime interesele altora.

Mai înțelegem că se împlinește o minimă datorie față de noi atunci când se recunoaște că atitudinea noastră este leală și de înaltă ținută și că ea este și altora de folos.

Dar foarte legitime sunt și aspirațiile noastre. Ar trebui să se vorbească și despre acestea, când și când.

Că popoarele europene au și ele o datorie de lealitate față de noi. Am dori s'o vedem exprimată în fapte.

Oricum, ceea ce trebuie să se întâmple se va întâmpla.

* * *

Greșelile se răsună, totdeauna, prin însăși firea lucrurilor.

Noi, bună cumpană, să ne urmărim destinul, hotărâți, pe drumul integralei noastre drepte.

Va veni vremea și pentru asta. Dar fără pripeli.

Strigături basarabene

Albă ești, frumoasă ești,
Numai când te vâruiești,
Dar când ești nevăruită
Ești ca dracu de urită.

I-ha-ha! pe dealul mare,
Că mireasa zestre n'are,
Șa i-o face mirele
Când și-o tunde cânele.

și familiile rămase în sarcina țării, după ce susținătorul lor a căzut pentru țară. Să se pună capăt huzureții și lăfăielii, să se controleze situația învârțiiților. Să înceteze chefurile și petrecerile și toți să fie îndrumați spre un tratat rezonabil, sobru și cinstit. Când cel mai bun și mai ales al țării răbdă mizerii și își expun viața și sănătatea, nu-i permis, ca cinismul unora și nepăsarea altora să turbure atmosfera de reculegere și de muncă, de liniște și de cumpăt, de abnegație și de jertfă, pe care le dictează împrejurările grele, prin care trecem.

Spune, Doamne!

Spune, Doamne, spune, când
N'or mai fi tristeți în gând
Și lacrimi ce ard obrazul?
Spune, când va bate ceasul,
Când vântul cu urletul,
Văile cu vultul,

Pădurile, luncele,
Muntele cu stâncile,
Vor porni cu Horta,
Să 'ndrepte Istoria?

Dragomir Nichifor

prin câmpul de mine; altfel șrapnelele asta sunt în stare să ne lungească alături de cei vreo nouă camarazi germani de lângă noi.

Ca să nu greșim, încercăm o sumară orientare.

Plaja de debarcare — de-abia acum o vedem — n'are mai mult de 150 metri lungime și câțiva metri lățime. E intercalată cam la jumătatea drumului dintre Cap Litvina și Cap Achileon.

Flota a venit exact la punctul indicat, deși noapte fiind o greșeală de 20—30 metri s'ar fi putut face. Da, numai că această greșeală ar fi pus vasele în fața unor maluri abrupte, pe care nici cu scări de mătase — ca Romeo când s'a urcat la Julieta — nu le-am fi putut trece. Singura plajă între cele două capuri aceasta este.

Drept, noi ne-o închipuim mai largă.

Apa fiind mică de tot, vasele noastre nu s'au putut apropia până la țarm, de aceea punțile de debarcare au fost lansate în apă iar noi coborînd

de pe vase, am intrat întâi în mare, pe urmă am ieșit spre uscat. Ei, dacă debarcarea se făcea ziua, multe nu s'ar fi întâmplat!

După cei 4-6 metri de plajă, în adâncime, urmează valul de sârmă ghimpată. Trecând de aceasta, malul se ridică, în pantă abruptă, în care bolșevicii ne-au semănat o mulțime de mine, pe toată întinderea malului, limitele ei fiind indicate de sârma pusă ca nu cumva chiar ei să dea peste mine.

Dar cine a intrat din ai noștri azi noapte acolo, acolo a rămas. Poate gfreiter-ul din Bavaria, cel fără picior, o fi chiar namila de om ce s'a trântit peste mine când reflectorul ni s'a pus în ochi.

Poate.

El nu mai geme, dar geme ceva în noi, deși fiecare se trudește să fie cât mai indiferent, ca și când morții de lângă ei — camarazii de acum câteva ore, camarazi cu soții și copii acasă — nu-i emoționează.

Slavă Domnului că putem fuma!

Tragem cu sete din țigările ume-zite cărora li se tot desface foița. Totă lumea e debarcată.

Picioarul pe pământ a fost pus, prin breșe s'a infiltrat grupă după grupă, tun după tun, tanc după tanc. Creasta a fost depășită.

Capul de pod a fost făcut, misiunea, deocamdată, ne-am împlinit-o.

Socoteala: 15 bărci de asalt scufundate, cu toți ocupanții lor, vreo 80 la număr. Ni-i va scoate marea la mal, altădată. Alți vreo 10 camarazi scoși din luptă de minele din fața debarcaderului.

Dar ce contează aritmetica asta meschină aici! Să zicem 90 de oameni căzuți, dintre care jumătate însurați face o nimica toată de 45 de văduve; aproximativ 100 de copii orfanii, 90 părinți cu un fecior mai puțin la casă, 45 de Gretchen fără logodnici... Căpitanul Davidoiu n'a căzut aici;

nu-i nimic, va cădea la Abinskaja. Sublocotenentul Dărloagă își freacă mâinile să se mai încălzească; peste

de strămoșii noștri dela căinoșii de hodnogl (judecători nemeșești) și ne zugerăba în culori vii inventivitatea lor diabolică oridecătorei era vorba să născocoască noi torturi contra celor ce trebuia să ia lumea'n cap și să încerce în orice chip să-și salveze copilașii din ghiarele foamei și pierzaniei sigure.

Ne povestea cum din truda bieților iobagi se înfruptau și ospătau din belșug cei ce erau numai perină de grăsime și puhavi de băutură și odihnă, în vreme ce mucenicii gleei măcinau cocenii de porumb și amestecau această făină cu rozătură de scoarță de copaci, pe care le turnau peste urzici și lobode opărite, ca să-și prindă gura și foamea. De multe ori plecau oamenii prin păduri și se'norceau după săptămâni cu câteva cupe de mălaiu dela frații din „țară”. Dar, și pe care îl prindeau era vai și amar de zilele lui, că-i putrezeau oasele în „gherla”, ori îl ridicau în „furci” și „căstai”. La aceste vorbe ridică toiașul lui de mag spre cele două părți de hotar, locuri de blestem și fior, care purtau numele sângeroaselor ispășiri a le atător infometaji.

Ochii noștri de copii nepricepuți iscodeau toate colțurile și ascunzișurile din care inima noastră nevinovată și urechea atât de sensibilă parcă simțea și auzea scâncetul copiilor flămânzi și râcnetul infundat al celor ce plăteau cu ultimele svâcniri marea crimă de a voi să trăiască într-o țară de belșug, pe acărui frontispiciu erau gravate cuvintele; „Justitia Regnorum Fundamentum.”

Pe atunci le-am înregistrat în mintea mea de copil aceste amintiri apocaliptice ale unui moșneag, iar astăzi le compar cu situația Anei Epure, care a ajuns aceleași vremuri.

Din masa îmbelșugată a atător străini și pripășiți în această „țară cu stare putredă” cum nu putem lua măcar fărâme, să le alinăm foamea celor din Pintic, Sânmihaiul de Câmpie, Arhiud și alte sute de sate din care „aurul holdelor noastre” îl cară străinii?

șase săptămâni i le vor pune camarazii pe piept, tot la Abinskaja.

Pe rând, pe rând, ca la moară. Nu-i nicio grabă.

La urmă, cu tot optimismul, noi știm bine că ulciorul nu merge de multe ori la apă. Nu s'a spart azi, se va sparge mâine, poimâne. Românul zice: Așteaptă timp, că vreme este.

Printre două râpi urcăm malul pe potecă bătută, având toată grija să călcăm exact pe urmele celor ce-au trecut pe-acți înaintea noastră. Nu de alta, dar 10-15 centimetri mai la stânga sau la dreapta, te pot rezezi în văzduh. Și dacă ai sări întreg, poate tot ar mai fi cum ar fi, dar minele astea au prostul obicei să te rupă în bucăți.

Un tanc ce urcă duduind, ne mai dă curaj. O ia pe drumul amenajat în grabă de pioneri, spre comuna Sapadny, cam la doi kilometri de punctul nostru de debarcare.

Ne oprim sub o tufă, cam pităști. Iar urcăm vreo cincizeci de metri, până la postul de comandă al unui Bata-

Sevastopol

de col. Al. Petrescu
și Cpt. A. Marin

Regiunea este extrem de săracă în apă. Fântânile care sunt, rămase și folosite de Ruși până mai ieri, sunt puține și au o apă turbure, văroasă.

Asta n'ar fi nimic. Am băut, altădată, apa strânsă din ploaie pe foaia de cort murdară sau apa de ploaie strânsă într'o urmă de copită, fără să pătesc ceva. De data asta problema aprovizionării cu apă se complică. Nemții prezenți la sosirea noastră primesc, adusă cu sacalele cât mai aproape de poziție, limonadă la bidon.

E o apă rea, cu efecte foarte neplăcute și imediate.

În a treia zi de când am intrat pe front se numărau pe degete cei care nu căpătaseră încă diaree. Crampele la stomac și intestine se țin lanț.

Intervin medicii, cu regim — nu mănânci, pur și simplu! — și pilulele contra diareei. Cei mai mulți renunță la regim, bazându-se numai pe puterea curativă a pilulelor.

Hrana, slavă Domnului, nicio dată nu a fost așa de bună. Rația de pâine s'a mărit încât soldatul nu mai ajunge s'o mănânce în întregime și mai împărtășește și pe câte un prizonier. În plus, suplimentele de bomboane, ciocolată, se primesc cu regularitate matematică.

Iarăși e o zi călduroasă. Schimbul de foc de artilerie e continuu, cu deosebire că la o lovitură rusească se răspunde cu 10.

Cum nu poți da ordin artileriei inamice unde să tragă, te trezești cu serii întregi de proiectile care explodează în apropiere. Șanțul e îngust dar cât vezi cu ochii e linia oamenilor.

Burta chiorăie. Dai să treci pe șanț și nu știi unde să te oprești. Ți-e rușine de oameni. Trebuie să mai și rabzi, după toate acestea.

Numai seara e izbăvitoare. Atunci loviturile-s imprecise, deși se înmulțesc, iar întunerecul acoperă, cu înțelegere camaraderească, pe ori care din cei ce trec ținându-se cu mâinile de pânțele, strecurându-se prin boschetele cu frunza rară de pe care praful se spulberă la cea mai mică mișcare.

lion, ce și-a și instalat postul de T.F.F., comunicând cu celelalte batalioane.

Comandantul, veche cunoștință dela atacul satului cu grote Adschim-Uskaj, ne zâmbește prietenos. E atât de plin de noroiu, că ne umflă râsul. Râde și el, dar râde de noi. Gol dracu el, gol dracu noi. De ce n'am râde?

Ne comunică satisfăcut că totul e în perfectă ordine. Capul de pod a fost lărgit și Rușii se retrag spre Saporskaja și Fontalowskaja, după cât se pare fără intenția de a ne opune rezistență. Ceea ce este foarte bine.

Până la ora 12 trebuie să ocupăm satul Gawrilenko, la un kilometru înaintea noastră. Din buza crestei, fără să ne scoatem capul, îl vedem cu benocul bine de tot.

Până uca altă, deși plouă, să mâncăm ceva.

Ronțăm a mirabila pâine de războiu românească și numărăm proiectilele ce se trag în vasul nostru de protecție, rămas săracul în larg. Adică ne uităm, ca la cinematograful, cum mor alții.

Vlădărenii luptă pentru scuturarea iobăgiei

de Pr. Alex. Florea

Lipsa mijloacelor de trai, lipsă provenită din cauza pământului puțin ce se află în hotarul îngust lăsat pentru acest sat, pământul neproductiv, grindina, boale de vite, dădii grele și alte multe sarcini puse fără nicio milă, au amărit într'atât vieța vrednicilor Vlădăreni în vremea iobăgiei lor încât „unii dintre ei își păraseau casele și și căutau rosturi în alte părți și mai ales peste Carpați, în Țara Românească”. (N. Iorga: Brașovul și Românii pg. 119).

Cei ce din cauza copiilor, sau alte pricini, nu puteau lua lumea în cap, se puneau pe jalbe ca să li se audă și sus durerea și să se îndure „domnii”.

Căci doar dreptatea e pentru toți și nu numai pentru națiunile favorite.

Dela 1751 până la 22 Aprilie 1789 luptă pentru partea de hotar numită „Hămărăzi” care ca pădure și livadă să poată fi pășune comună unde lo-

curtea împăratească decise supunerea acestor sate Brașovului.

Care au fost măsurile de cumințenie și de liniștire ce au urmat acestei lupte pentru libertate, își poate oricine închipui. În altă parte am însemnat câteva din aceste măsuri drastice ce au pipăit pielea Vlădărenilor. N. Iorga în vol. „Brașovul și Românii” pg. 345 zice: „în acest chip și Vlădenii și celelalte sate care făceau greutăți își veniră în minți”. Declarați de forul cel mai înalt ca iobagi ai Brașovului, găsim pe Vlădăreni în tot timpul luptând cu toată energia pentru susținerea integrității hotarelor lor, cât și contra volnicilor tuturor veneticilor străini sau arendatori pe care Brașovul în vremea aceea îi pune să sugă vlaga bietului Român.

Ei nu se lăsau niciodată și porneau cu jalbe și pe unde credeau ei că li s'ar deschide o ușă pentru dreptate. „Li se arunca în față pecetele jal-

DRUMUL NAȚIONAL DINTRE VLĂDENI ȘI PERSANI

citorii să și poată mâna câte o vită, căci creșterea vitelor putea fi ocupația cea mai importantă a acestor iobagi. Câștigarea acestui proces a ușurat mult starea materială a Vlădărenilor, așa că de bucurie s'au angajat să plătească toate taxele ce rămăseseră restante din anii grei ai iobăgiei 1768—1786 de 4513 fl.

Când la 1750, după conscripția generală ce se făcu, Zărneștii, Tohanul-Nou și Vlădenii din greșală au fost trecute sate libere, Vlădărenii se și rânduiau pentru o adevărată autonomie, refuzând să mai plătească taxele de pământ, de vite și celelalte dijme puse de domnul Brașovului. Brașovul însă nu renunță așa de ușor la aceste sate și hotare care aduceau bune venituri și în bani și în vite, și mai mult în mână de lucru, în robote.

Se poartă deci un proces pe această temă până la 1765 când chiar

bei rupte și li se făgăduia regala mi-lostivire a 100 bețe de fiecare”. (Op. cit. N. Iorga pg. 345).

Când la 1774 agentul de prin aceste părți, Ștefan Enyedi vine cu vești de cătanie, satele se mișcă, scuturându-și lanțurile. Crisbavul o și ia înainte Vlădărenilor și începe a împărți pământurile.

De sigur aceleași gânduri îi frământau pe toți, până când li se curmă elanul în pilduitoarea frângere pe roată la Bălgrad.

Și dacă la 1762 a trebuit să intervină puterea armată pentru înfrângerea Vlădărenilor care sileau cu orice preț scuturarea stăpânirii apăsătoare, la 1774 arendatorul Chirurgus Töket nu a fost mai îngăduitor; numai cât toate amănuntele acestor lupte nu a avut interesul nici Brașovul să și le înscrie și pe hârtie. În săpăturile ce se fac întâmplător în vechiul cimitir s'au găsit pintenii multor husari care și-au lăsat

Din lumea largă

Combaterea tuberculozelor la cornute.

Tuberculoza cornutelor este o primejdioasă molimă, căreia anual îi cad victimă numeroase vite. În cel mai nou număr al revistei germane „Deutscher Forschungsdienst” un specialist relatează cele mai recente constatări făcute în acest domeniu. Astfel el indică drept cauze principale ale îmbolnăvirii de tuberculoză a vitelor, grajdurile neigienice și nebiologice, care favorizează ivirea și răspândirea molimei. De aceea hrana vitelor trebuie într'una controlată, iar grajdurile să fie cât mai spațioase și curate.

O nouă metodă pentru apărarea malurilor răurilor

Inspectorul general al apelor și energiei din Reich a primit recent colaborarea unui specialist în domeniul tehnicii de plantații, a cărui misiune este consolidarea dunelor, apărarea malurilor și combaterea distrugerii malurilor răurilor. Pe tărâmul acesta Germania a elaborat sisteme cu totul noi, care împiedică alunecarea malurilor. Pentru acest nou procedeu de plantații se vor întrebuința cantități mari de plante, și spre a se asigura rezultate bune, s'a hotărât încă de pe acum înființarea a 200 grădini de plante pe lângă oficiile hidraulice ale Reichului.

capetele în pământul furat dela bietul valah.

Cu toate luptele și intervențiile lor pentru libertate, starea lor este tot mai rea. Dela 1791 și până la 1817 au ca trimis al Brașovului pe un oarecare Ferdinand de Dillmond, care a fost cel mai neîmpăcat dușman al Românilor și despre cruzimea lui spune și azi tradiția că în fiecare zi, până în ziua bătea câte 4—5 inși. Oricine poate înțelege că de ce a fost trimis un astfel de tiran tocmai aici.

Cu toate acestea răvna lor pentru dreptate era tot mai mare. Neavând cu ce se hrăni pe la 1796 câteva familii, într'o poiană făcută de ei prin despădurire își cultivă ceva porumb. Arendașul amintit le confiscă jumătate din porumb pe motiv că au stricat pădurea. Ei fac rugare magistratului care la 23 Oct. 1797 le pune rezoluțiunea: confiscarea rămâne și pământul despădurit de ei va rămâne Curiei, adică Brașovului, ei neavând dreptul de a-l folosi. Este o dreptate care a adus numai lacrimi și pustiire acestor Români care stăruiau cu demnitate pentru drepturile vieții lor.

Dar după multe și îndelungate lupte, sosiră și vremile care deteră prilejul acestor copii ai gleei strămoșești să frângă lanțul atâtor opresiuni și să ridice fruntea sus, în zorile unei vieți de libertate și dreptate.

Paul Horia Suci

Dirijarea finanțării micii producțiuni

Ed. C. R. Buc. 1943

Problemele în legătură cu finanțarea, în general, a producției românești au dat loc la numeroase lucrări, atât cu caracter pur teoretic, cât și cu caracter tehnic sau practic.

Privind însă problema finanțării numai a micii producțiuni, singura lucrare care se impune unei deosebite atențiuni este aceea a D-lui H. P. Suci, prof. la Academia Comercială din București.

Pornind dela constatările — pe care le face în urma unei stricte și minuțioase cercetări a producției noastre naționale, — că din totalul întreprinderilor economice existente 94% sunt mici întreprinderi; că 80% din populația țării este direct interesată în problema finanțării micii producțiuni, că 90% din cei care lucrează cu mij-

loace și pe cont propriu sunt de asemenea vizați de rezolvarea acestei probleme, și arătând apoi cu date precise ceea ce s'a făcut pentru consolidarea financiară a acestei micii producțiuni, autorul ajunge la justa concluzie a inexistenței unui plan unitar de politică în acest extrem de important sector al economiei românești, și a ineficienței măsurilor luate până acum.

Cuprinsul lucrării îmbrățișează, pe rând, problema funcțiunii economice și sociale a producției; finanțarea producției într'o economie liberă; finanțarea economiei, în general, și a micii producțiuni, în particular, în economia intervenționistă, iar partea ultimă tratează finanțarea micii producțiuni în economia organizată, — cu privire specială la România.

Acest ultim capitol cuprinde în dezvoltarea sa o expunere critică a situațiunii actuale și schițează un plan de organizare asupra următoarelor probleme: valoarea creditelor acordate micii producțiuni, — care, după părerea autorului, este în raport invers cu importanța pe care aceasta o are în complexul economic al țării, — necesitățile de credit și organizarea națională și tehnica finanțării micii producțiuni.

La fiecare capitol autorul se ocupă și de instituțiunile prin care Statul a înțeles să și realizeze politica sa de credit; vorbește astfel despre politica de credit a B.N.R. pe care o socotește ca singura care a dat unele rezultate, despre cooperatie și realizările ei, despre Creditul național agricol, Banca de credit a meseriașilor, și a.

Pentru cei care se ocupă de cunoașterea amănunțită a structurii economiei românești, lucrarea D-lui H. P. S. este de o reală valoare, în cadrul problemei ce și-a propus a studia.

I. P.

Să credem în sat

Ostașii noștri au săvârșit minuni de vitejie. Faima lor s'a dus, cu adevărat ca'n povești, peste nouă mări și țări. De aceea n'avem de gând să încreștăm faptele de arme ale bravilor noștri țărani de pe front. Altceva se cere coborît pe hârtie.

Nu de mult s'au rostit cuvinte de laudă și pentru cei de acasă. În frunte cu Mareșalul-Conducător, toți oamenii stăpânirii au spus în auzul țării, că plugarii și muncitorii și-au împlinit datoria cu aceeași vrednicie ca și cei de pe front. N'au lăsat plugul să ruginească pe roțile. Au pus mâna pe coarnele lui și au muncit ogorul în toată legea. Nicio brazdă de iarbă nu va rămâne necosită, după cum niciun snop de grâu n'are să rămână nesecerat. Om de ispravă și de nădejde, cu plugul sau cu pușca, la tun sau la coasă, sateanul nostru știe una și bună: să-și facă datoria. Țăranul a înțeles porunca ceasului de față. El știe, că și cei de acasă suntem toți pe front.

Pentru a nu știu căta oară țăranul român a dat dovada, că — așa bătut de soartă cum este, așa mâncat de străini și de jupâni cum este, satul de rele și de belele cum este, rămas braț de oțel și suflet de cremene. La războiu își risipește oasele pe toate hotarele. Acasă își „trudește picioarele — cum spune poetul — pe toate răzoarele și pe toate ogoarele“.

Satul își face datoria. Să credem în sat. (—T—)

Casă nouă - suflet vechiu

de Gh. Tulbure

După trei luni dela întemeierea „Gazetei de Transilvania“ — pela 2 Iulie 1838 — Gh. Barițiu se grăbea să-i adauge un supliment literar, pe care-l boteza oarecum pe dascălie:

Foia pentru minte, inimă și literatură.

Noul născut împărtășește soarta gazetei-mame. Destin întunecat și hărțuit de prigoane. În 1849 — după ce revoluția lui Iancu s'a potolit — stăpânirea le sugrumă pe amândouă. În 1850 li se dă îngăduință crăiască să reapară, dar cu condiția ca cititorul să dispară. Barițiu trebuie să fugă din Ardeal. „Foia“ mai trăiește până la 1865. Atunci se stinge în brațele Murășenilor, ca o candelă, când i se isprăvește untdelemnul. (Exact în același an, la Budapesta, se aprinde o altă candelă: „Familia“ lui Iosif Vulcan.) O întreagă generație de literați se strânseseră aici la Brașov, în jurul „Foi“ lui Barițiu. Ca la o vatră luminoasă vin chemați și mai puțin chemați, din rândurile cărora se desfac cu vremea câțiva „aleși“. Iar cărturărirea de pe amândouă povârnișurile Carpaților — care până atunci se desfăta cu pilduirile lui Ioan Barac și cu năzdrăvaniile lui Anton Pann — din paginile „Foi“ se alege și ea cu'n câștig sufletesc: in-

teres pentru carte și gust de citit. Iată meritul ei cultural.

Dar la 1849 Andrei Mureșianu își cobora pe hârtie acele versuri fără moarte, care aveau să-l treacă de-a-dreptul în nemurire: „Deșteaptă-te, Române!“.

Imnul desrobirii noastre, vede lumina tiparului tot aici, în „Foia“, iată titlul ei de glorie. Nimeni nu i-l poate șterge până la sfârșitul veacurilor.

Sunt aproape 80 de ani de când această faptă de cultură ardeleană stă îngropată sub țărâna uitării.

Conștienți, că avuția spirituală, ce o au în păstrare, se cere sporită și întărită, conducătorii „Astei“ brașovene, — după ce au luat de suflet „Gazeta“ — au socotit, că mai au o datorie de împlinit: să reinvele și suplimentul ei de odinioară. Dacă nu chiar în vestimintele de atunci — și nici cu înfățișarea cu care s'a coborît în mormânt — pentru început într'o haină mai simplă și mai săracă, desprinsă și ea de pe trupul „Gazetei“, așa cum îngăduie vremile asprelor vrășmași de azi. Dar cu gândul tare de a-i spori treptat paginile, a-i reda o ființă proprie și o înfățișare vrednică de trecutul ei „Foia“ de atunci era un cronicar literar pentru clasa cultă. Rostul acesta îl îndeplinesc astăzi cu prisosință

o puzderie de reviste literare și cotidiene, ba chiar și „Gazeta“ noastră, la pagina a doua. Iată de ce am socotit că funcția, de cel mai real folos social și național, pe care i-o putem da, este s'o închinăm nevoilor de cultură ale satelor. Să înmă-nunchiem în cuprinsul ei tot ce este gând și faptă legată de viața și propășirea lumii dela țară. Iar când vorbim de lumea satului, nu înțelegem numai cetele de plugari și păstori ai ogoarelor, ci înțelegem și toată acea cărturărirea cuminte și sănătoasă, care trăiește în mijlocul poporului și-l îndrumă de atâtea veacuri. Ei sunt marea majoritate a cititorilor noștri. Ei totdeauna s'au împărtășit cu respect din slova tipărită și n'au fugit niciodată de ceea ce numim, cu un termen obișnuit; cuvânt de învățătură.

Am primit sarcina redactării ca o cinstită și o datorie. O datorie, care se cere împlinită chiar și atunci, când ai la spate vreo 40 de ani de muncă scriitoricească. Dacă ei sunt prea puțini ca să dea unui umil condeiu dreptul la odihnă, socot că, în schimb, sunt suficienți ca să-l scutească de obișnuitele sonorități programatice sau alte mărturisiri de credință.

În casa cea nouă vom năzui să aducem o fărâmă din vechiul suflet al înaintașilor. Năzuința aceasta rezumă întregul nostru program.

Către cărturarii satelor

La noi, gazeta s'a scris dintru început cu privirile îndreptate către sate. Din aceeași veche și organică legătură de înfrățire a răsărit și acest săptămânal. „Foia pentru minte, inimă, și literatură“ vrea să fie îndrumător, cronicar și prieten al cititorilor dela țară. Paginile ei vor sta deschise pentru tot ceea ce privește viața satului românesc, cu toate fețele ei, cu toate luminile și umbrele ei. Tot ce tinde să desăvârșească educația religioasă, culturală și națională, tot ce contribuie la propășirea socială, agricolă și economică a țăranului, tot ceea ce îmbogățește cunoștințele lui profesionale, de gospodărie și lucrător, pentru a-l ridica pe-o treaptă mai înaltă de bunăstare și conștiință de cetățean al țării, va forma obiectul de căpetenie al preocupărilor noastre.

Îndreptăm cuvântul nostru frățesc către cărturarii satelor, cu rugămintea să nu pregete a lua condeiul și a ne da o mână de ajutor la opera aceasta de luminare și întărire obștească. Nu cerem, decât gânduri curate, cuvinte drepte și simple, respect de adevăr și respect pentru cititori.

Redacția „Foi“.

Regele Ferdinand la Miercurea - Ciucului

Eram de sentinelă la poarta cazarmii dela noi, din Miercurea-Ciucului. Deodată se apropie un domn civil și dă să intre în curtea regimentului.

— Stai! La o parte! — îi strig scurt. Nu e voie! Și imediat strig iarăși: „Caporal de gardă, vino și recunoaște un domn civil!“ Intre timp un ofițer iese din cazarmă. Când ajunge aproape de civilul meu văd că se oprește pe loc ca trăznit și salută: „Să trăiți, Majestate! Locotenentul Zmirnă se prezintă și cu supunere așteaptă

ordinul Majestății Voastre.“ Vă puteți închipui mutra mea. Am înțepenit cu arma la umăr, pentru onor, cu capul în sus, cu privirea țintă. Și am stat așa încremenit până când m'au trecut toate sudorile. Atunci am văzut, că „civilul“ pe care-l pusesem să stea de o parte era însuși Majestatea Sa Regele Ferdinand.

Mare mi-a fost mirarea însă când, în loc să mă mustre, văd că Regele-și duce degetul la pălărie, se uită spre mine și zice: „Foarte bine! Bravo! Așa-mi place!“

După cum am aflat mai pe urmă Regele venise la o vânătoare de cerbi, în munții Ciucului. Pășania asta n'am s'o uit toată viața.

Tănase Pătruț

Mal domol cu laudă

Cine are daruri mai mari ca mine? — se lauda o găscă pe malul unui lac. Trăiesc unde-mi place: în apă, pe pământ sau în aer. Când mi se urăște de umblet pe pajiște, sbughiu în apă. Când mă satur de în-

notat, mă avânt din aripi și sbor după plac...

Un șarpe, care ascultase cum se umfla gâsca în pene, răspunse din iarbă:

— Nu te prea lauda, draga mea. Tu le faci pe toate în felul tău. Dar nici nu alergi ca cerbul, nici nu știi să înnoți ca peștele și nici nu sbori ca șoimul. Nu-i mare lucru să știi din toate câte-un pic. E mai greu să știi un lucru să-l faci bine de tot.

Bădicu Gheorghe

Fel de fel

Oameni harnici pe
Câmpia Turzii

Comuna Luna a luat premiul pe județ, la concursul ogoarelor din primăvară. A primit o medalie de aur și o sută de mii de lei. Intreagă suma a dat-o pentru mașini agricole.

Comunele Polana și Vișoara, observând că cimitirele de vite erau un simplu mijloc de răspândire a bolilor, — cadavrele fiind lesne desgropate de câni, — le-a destăințat și le-a înlocuit cu fântâni seci.

În Războieni s'a înființat obștea agricolă „Plugarul“ cu 300 de membri.

Toate aceste sate sunt de pe Câmpia Turzii. Le încreștăm pe răbojul laudei, ca să fie pildă de urmat pentru alții.

Fel de fel

Mareșalul de vorbă cu ostașii

Mareșalul țării a vizitat zilele acestea mai multe regimente de pe frontul rusesc. Cu acest prilej Conducătorul țării a intrat în vorbă — nu numai cu generalii și ofițerii — ci chiar cu ostașii de rând.

— „Tu unde ai luptat? — întrebă Mareșalul pe un soldat, care stătea smirna în fața lui cu privirile cam semețe.

— Intâi la Odesa... pe urmă am luptat la Sevastopol. Apoi am fost și pe Doneț cu divizia.

Mareșalul începu a zâmbi.

— V'au cam dat înapoi acolo la Doneț!

— Nu ne-au dat, domnule Mareșal!

— Prima dată v'au dat, — ripostă energic Mareșalul.

— Așa este, dar a doua oară am mers noi înainte — răspunse ostașul — care nu voia să se dea bătut.

— Bine, — adause Mareșalul de dragul adevărului — dar prima dată tot ei v'au dat înapoi.

— Da, dar atunci eu n'am fost acolo! se grăbi cela să nu rămână dator.

Văzând atâta mândrie la un ostaș care nu se lasă infundat cu niciun preț, Mareșalul l-a lăsat să aibă el ultimul cuvânt și l-a bătut pe umăr.

Studentimea în mijlocul sătenilor

Ministerul a hotărât ca în timpul verii o mie de studenți de la Universități să plece la sate ca să ajute cu brațele și cu mintea lor la munca obștească.

Înainte de a fi risipiți la țară ei vor fi ținuți să asculte niște cursuri practice la prefecturile de județe, asupra diferitelor îndatoriri, ce-i așteaptă în mijlocul sătenilor. În chipul acesta studenții vor avea ocazia să se apropie de viața plugarilor, să cunoască mai de aproape sufletul, problemele și nevoile sătești.

Faptul acesta se speră, că va contribui mult pentru ca — după terminarea studiilor — ei să nu fugă de sat, să nu se așeze numai la orașe, ci să se întoarcă cu dragoste în mijlocul poporului (ca ingineri, doctori, pretori sau agronomi) contribuind prin apostolatul lor la ridicarea satului românesc.

Gândaci care fac pe morții, dar de geaba

Există numeroase specii de gândaci care atunci când sunt atacați de adversari puternici se pot preface atâtea de bine că sunt morți, încât cad într'un fel de letargie foarte asemănătoare cu a morții reale.

În această stare gândacii devin complet insensibili, stând nemișcați în timp ce adversarul îi mănâncă încetul cu încetul.

Eroi + noștri

Râșnov

Ioan I. Schiba

fruntaș-voluntar

Cel dintâi erou al Râșnovului, născut la 17 Iulie 1921, a fost fiul cel mai mare în numeroasa familie de opt copii ai lui Ioan și Maria Schiba. Pătruns de înalte idealuri naționale, la 18 ani intră ca voluntar în Divizionul III. T. M., începutul războiului sfânt găsindu-l în liniile cele dintâi. După trecerea Nistrului cade în ziua de 18 Iulie 1941 și este adus de camarazi spre a fi înmormântat la Ojeva, jud. Hotin.

Faptele sale au adus recunoștința armatei biruitoare. Avansat la gradul de sergent post-mortem, este decorat cu:

*Bărbăție și Credință,
Insigna voluntarilor,
Serv. credincios cl. III cu spade.*

Ioan I. Schiba este o pildă vie și un îndemn pentru alte zile de glorie ce sunt pe-a-proape.

Solemnitatea botezului a 45 fineri sectari la Țânțari - Brașov

Duminecă, 27 Iunie 1943, în cadrul unei sărbători românești și creștine înălțătoare, în prezența domnului Prefect al județului colonel Manole Enescu și a doamnei ca nași, a mai multor doamne din comitetul de patronaj județean, a autorităților de pretură și locale, cât și a unui numeros public românesc care umplea încăpătoria bisericii până la refuz, s'a oficiat taina botezului alor 45 copii sectari între 5 — 20 ani cu fastul impus de importanța momentului, de către 5 preoți membri ai grupului religios Țânțari. 45 de suflete au fost câștigate pentru ortodoxie pe calea celei mai curate convingeri, prin împărtășirea Luminei celei sfinte, a Darului celui mare al sfântului Botez, deschizător al porților împărăției harului.

Tinerii, a căror instrucție religioasă și morală a fost făcută în școala primară, în organizația extrașcolară și premilitară, în biserică și în alte atâtea împrejurări de către preot, mărturisesc singuri simbolul credinței, iar copiii mai mici după d-l Prefect, nașul tuturor. La înconjurarea analoghiului cu cântarea „Căți în Hristos v'ați botezat, în Hristos v'ați și îmbrăcat”, înțonată de miile de inimi pioase din biserică, a săltat de bucurie duhovnicească nețărunită întreg Sionul. Puternica revărsare de har, dădea mulțimii impresia de trăire a unui fragment al celei dintâi Cincinnati.

Preotul local Ioan Turcu, într-o însuflețită și convingătoare predică rostită la sfârșitul slujbei, se face interpretul simțămintelor de bucurie ale tuturor celor de față, prilejuate de încorporarea în biserica lui Isus, de nașterea la viața harului a

45 de suflete românești. Combătând și cu această ocazie rățăcirile sectare, arată necesitatea nașterii duhovnicești pentru orice făptură omenească, de orice vârstă, întemeindu-se pe numeroase citate din Sfânta Scriptură. Celor ce se mai mențin încă în credința greșită că omul trebuie să se nască la viața harică prin botez abia la vârsta de 18 sau 21 de ani, când adică consimt sau nu să primească acest dar, le servește între altele și asemănarea dintre nașterea trupească și cea duhovnicească. Nașterea la viața trupească este trecerea gratuită din neînțelegere la înțelegere. Ce-am fost înainte de a ne naște? Nimic. Ce-am făcut pentru a ne naște? Nimic. Am ales noi locul și data nașterii? Nicidecum. De ce ne-am născut în veacul al 20-lea și nu în cele trecute sau viitoare, de ce ne-am născut în România și nu în China? Nu știm. În ziua, ceasul și locul de Dumnezeu hotărâte, ne-am făcut intrarea în lume, fără a ne întreba nimic dacă primim sau nu viața. Dumnezeu ne-a impus-o, fără să ne ceară sfatul. Nașterea noastră n'a fost pentru noi un act liber, ci un dar gratuit al lui Dumnezeu.

La puține zile după nașterea trupească, ne naștem gratuit la viața duhovnicească. Nici pentru una, nici pentru alta Dumnezeu nu ne-a cerut sfatul. După judecata sectarilor, nu e nicidecum cu cale ca omul să se nască trupestic fără să fie consultat, ci Dumnezeu ar trebui să aștepte ca omul să împlinească vârsta amintită, spre a-l întreba dacă consimte să primească sau să refuze darul vieții. Așa ceva însă e de neînțeles pentru o minte sănă-

toasă. Dacă nașterea trupească este un bine, cea duhovnicească este un bine cu atât mai mare cu cât sufletul prețuiește mai mult decât trupul; cea dintâi ne este impusă, cea de a doua cu atât mai mult ne este poruncită.

Pe lângă încorporarea în comunitatea duhovnicească a bisericii ortodoxe la care au venit din cea mai pură convingere și care i-a primit cu dragoste și duiosie de mamă, acești tineri s'au încorporat totodată și în spiritualitatea neamului, adevăr scos în relief de altfel și de d-l pretor Viorel Hamzea cât mai ales de d-l Prefect, colonel Manole Enescu, un suflet de român și creștin cum rar se poate vedea, care a subliniat în cuvinte alese însemnătatea actului săvârșit, aducând mulțumiri autorităților locale și în deosebi preotului Ioan Turcu pentru frumosul succes pastoral obținut.

După solemnitatea din Biserica, d-l Prefect a primit defilarea formațiunilor extrașcolare și premilitare din comună sub comanda d-lor: notar Pompiliu Taus, dir. șc. Ioan Frăciu și a d-nei Valeria Taus, inv., după care s'a procedat la distribuirea darurilor făcute noilor botezați de comitetul de patronaj județean, constând din felurite și prețioase articole de îmbrăcăminte și alimente.

I. T.

Elefanți — dansatori pe sârmă

Pe timpul faimosului împărat roman Nero existau elefanți care puteau dansa pe sârmă. Vedem deci că imblânzitorii din timpurile noastre nu întrec cu nimic pe cei din timpurile vechi.

Predici în pustiu

Antrenament

„Entraîner” înseamnă și a trage după sine, de ex. o locomotivă, vagoane multe, războiul, multe consecințe rele, dar și a pregăti un concurent la sport, un cal etc., în vederea unui concurs hipic. A te antrena contra răcelilor înseamnă a duce o viață aspră, cu geam deschis noaptea, apa rece a întregului corp dimineața, cap gol, picior desculț de câte ori o poți face prin iarba înrourată, etc.

E foarte necesar acest antrenament fizic pentru ca să-ți câștigi o sănătate oțelită, ca nici 20 de ani în șir să nu mai știi ce înseamnă reumatismul, guturaiurile și durerile de cap, să ai o așa rezistență, care să-ți păstreze echilibrul și să rămână triumfătoare, în orice periepție a vieții. Câți bieți oameni nu cunosc, care nevoiți fiind să stea cu capul descoperit, la un serviciu divin sau la o înmormântare, au contractat o pneumonie, din care n'au mai scăpat.

Este, de sigur, un eroism în felul său, un astfel de sistem de viață, dar nu e așa de mare lucru. Cu puțină voință, iubind soarele, natura, curățenia, aerul curat și apa, ajungi destul de ușor așa de departe încât uiți pentru mulți ani ce este boala provenită din răceală.

Dar de antrenamentul sufletesc cine ne-a vorbit vreodată? Cine ne-a învățat vreodată cum să ne antrenăm sufletul așa, încât în mijlocul nenumăratelor neplăceri, nenorociri, săcăieli, contrarietăți ale vieții, să se păstreze seninătatea? Cine ar putea să zică: Iată o zi, care mi-a trecut fără niciun desăgument? La mare avem cam 2000 de ore de soare pe an, la Brașov, la munte cam 800; zile cu cerul neturburat de niciun nor de dimineața până seara cam 40, dar complet senine pentru suflet și mai puține, căci norul ce întunecă seninul sufletului se ivește pe nesimțite la orizont și nu știi nicicând de unde va veni, dela Nord, Sud, Est sau Vest, dimineața, la prânz sau seara. Există 2 sisteme de antrenamente sufletesti: pasiv și activ. Rugăciunea pentru primul: *Dă-mi Doamne o piele de hipopotan să nu simt neplăcerile, ofensele și umilințele zilei de azi. Rugăciunea pentru al 2-lea: Fiindcă nu există zi fără greutăți, dă-mi Doamne scump și azi răbdarea, voința și bunătatea necesară, ca să-mi păstrez seninul curat al sufletului meu.*

Antrenamentul sufletesc este o chestie delicată! Pentru primul trebuie să te naști cu pielea groasă, pentru al 2-lea îți trebuie mulți ani de ucenicie.

Foarte mulți distinși fii ai omenirii au renunțat de a-și putea câștiga seninul perpetuu sufletesc în mijlocul vieții șgomoțoase și s'au retras în singurătate. Noi trebuie să ne chinăm cu o cale de mijloc.

Dr. M. Suci-Sibianu

Descoperirea unui oraș străvechiu

În Siam s'a descoperit în junglă un oraș, care a stat acuit de lume timp de 2000 de ani. Conform rapoartelor arheologilor, orașul, care dispune de piețe imense, de alei late, de ziduri lungi de câțiva kilometri în jurul localității și de numeroase temple, trebuie să fi fost părăsit subit de toți locuitorii.

Din lumea largă

Inventatorul lămpii incandescente

Edison e acel care este considerat de întreaga lume ca inventator al lămpii incandescente. El a avut fără îndoială merite, desfășurând o intensă și îndelungată activitate, introducând această lampă în uzul general. Totuși în fond, dreptul de prioritate ar putea fi revendicat de germanul Heinrich Goebel, născut acum 125 ani la Springe în Hanovra, care încă din 1855, pe când Edison era doar un copil, a construit și întrebuințat primele lămpi incandescente, perfect utilizabile. Pe de altă parte Edison a avut norocul de a trăi atât pentru a asista la apariția electricității, în timp ce Goebel pentru a-și procura curentul necesar lămpilor sale era obligat de a se servi de elemente galvanice, pe care cu multă osteneală le fabrica el însuși. Goebel fusese întâi ceasornicar și optician. În această calitate el s'a instalat în 1848 în New-York. Acolo, 7 ani mai târziu, inventatorul german a construit lampa sa electrică. Fiica sa a fost prima croitoreasă care a dispus de o mașină de cusut luminată cu electricitate. În timp ce Goebel parcurgea seara străzile New-York-ului într-o trăsură în care se găsea un telescop, pentru a arăta locuitorilor marelui oraș frumusețile cerului înstelat, lumina lămpilor sale incandescente care înconjurau trăsura produceau cea mai vie senzație.

Goebel a fost deasemeni primul care și-a dat seama de valoarea afişelor și reclamelor luminoase. Dar pe atunci vremurile nu erau încă atât de înaintate pentru a lansa acest gen de iluminatii, care astăzi, răspândite în toată lumea au și vor avea mai ales într'un viitor apropiat, un succes și mai desăvârșit.

O inovație revoluționară în navigația fluvială

Aflăm din revista de specialitate „Motorschau“ că în Germania se lucrează intens și în timpul războiului la dezvoltarea vaselor cu motor de tipul hidroplanelor.

Aceste dezvoltări pornesc din străduința de a micșora rezistența apei și a învinge dezavantajele vaselor cu motoare interioare sau exterioare. Aceste vase cu motor sunt obligate a pluti deplasând o anumită adâncime de apă, deoarece elicea trebuie să fie complet sub apă. Hidroplanul va fi pus în mișcare de un motor de aviație și o elice aeriană. De aceea vasul va avea o deplasare de apă mică, putând pluti la adâncimi mici și va putea naviga pe toate apele fluviale, deoarece el nu despică apa, ci, cum arată și numele, plutește pur și simplu la suprafață. Experiențele întreprinse pe Dunăre au arătat că un hidroplan de 20 persoane a atins o viteză până la 280 km. pe ceas. Vasul calcă o adâncime de apă de numai 15 cm. „Motorschau“ ne informează că după războiu se va înființa un trafic rapid dela Colonia la Strassburg. Distanța de 400 km. va fi străbătută în 8 ore, pe când astăzi un vapor face 12 ore numai pentru jumătate distanța, anume dela Colonia la Mainz.

Gazeta Transilvaniei

E susținută de abonații ei.
Asociațiunea „Astra“ Brașov
împlinește tot ce nu se ajunge.
Se gândește cineva la asta?

Publicațiune

Se aduce la cunoștință generală că în ziua de 19 Iulie, 1943, orele 10 a. m. în localul Casei Bisericii ortodoxe din comuna Râșnov, jud. Brașov, se vinde spre exploatare prin licitație publică cu oferte închise, materialul lemnos din parchetele 7, 8 și 9 din pădurea Dihanul, situată în comuna Bușteni, jud. Prahova, proprietatea Bisericii ortodoxe din Râșnov.

Volumul materialului este circa 157 m. c. brad și molid și 533 m. st. lemn de fag.

Vânzarea materialului se face cu respectarea art. 88 — 110 din Legea Contabilității Publice, publicată în Mon. Of. Nr. 167 din 31 Iulie, 1929, Regulamentul Oficiului Central de Licitație publică în M. Of. Nr. 1 din 1 Ianuarie, 1930, art. 167—168 din Legea Cooperației, Normelor generale de ținerea licitațiilor publicate în M. Of. Nr. 167 din 1931 și 127 din 1934, condițiilor generale de exploatarea pădurilor Statului, publicate în M. Of. 106 din 1912, completate cu condițiile speciale de care amatorii pot lua cunoștință la cancelaria oficiului parohial ort. din Râșnov, jud. Brașov.

Garanția provizorie este de 30.000 lei.

Oferte telegrafice, telefonice, condiționate, netrimbrate, nesigilate sau supraoferte, nu se primesc.

În caz de lipsă de concurenți, licitația următoare se va ține la data de 29 Iulie 1943, în aceleași condițiuni și fără altă publicație.

Biserica ort. Râșnov

Pentru durata campaniei de recepționarea sfeclii de zahăr din anul acesta (aproximativ lunile Octombrie și Noiembrie), se vor angaja:

Cantaragii și copiiștii

oameni de încredere, buni calculatori, cu scrisoare frumoasă, precum și

Recepționari de sfeclă și supraveghetori

buni cunoscători ai sfeclii de zahăr, disciplinați și energici.

Vor fi preferați cei care posedă examenul de cantaragii publici și absolvenții harnici ai unei școli de agricultură, agricultorii practici, pensionarii militari și dela căile ferate, cu condiția ca ei să fie oameni robuști, capabili de muncă.

Oferta cu descrierea ocupației de până acuma, scrisă cu mâna proprie, este al trimite cel mai târziu până la 30 Iulie a. c. la: „Indumin“ S. A. R. Administrația Fabricii Bod, județul Brașov.

CRONICA Sportivă

Duminecă, 4 Iulie a. c. publicul brașovean va avea ocazia de-a admira pe Stadionul Municipal pe valoroasa echipă de foot-ball T. Severin C. F. R. care se va întâlni cu echipa locală A. C. F. R.

U. A. B. va susține duminică 4 Iulie a. c. primul său match de calificare, deplasându-se la Cugir, unde va întâlni pe puternica grupare U. M. Cugir.

În zilele de 21 — 23 Iunie a. c. a avut loc la Focșani, un interesant concurs de atletism numai pentru tinerii premilitari unde au concurat și premilitarii Municipiului Brașov, care au obținut o strălucită victorie totalizând un număr de 104 puncte, urmați fiind de Putna 47, Buzău 44, Prahova 31, Jud. Brașov 21, Neamțu 19, Bacău 12, R. Sărat 10 și Dâmbovită 8.

Tineretul premilitar brașovean care a participat la concursurile dela Focșani a fost cîștigat prin ordin de zi pe întregul Corp de Armată, pentru ținuta ostășească, rezultatul și disciplina lui.

1. Negruț Maria	88%
2. Inălbitorî Maria	82%
3. Oana Victoria	77%
4. Codesc Laura	75%

Acest procentaj este un record pentru fete, mai ales că până acum băieții nu au realizat acest procentaj.

Foot-Ball

Etapa viitoare a campionatului de războiu este următoarea:

București: Un. Tricolor—F. C. Rapid
Sp. Studențesc — Carmen
Venus — F. C. Craiova
Sibiu: Universitatea—F. C. Ploesti
Galați: Gloria C. F. R. — Juventus
Brașov: A.C.F.R.—C.F.R. (T. Sev.)

Duminecă 4 Iulie a. c. pe Stadionul Municipal începând dela ora 9 dimineața va avea loc un concurs athletic organizat de U. A. B. pentru tineretul până la 16 ani impliniți.

Probele sunt: 80 m., 500 m. Înălțime, lungime, greutate, suliță disc.

Gh. Bucur

Oficiul Local de Turism Brașov

AVIZ

Oficiul Local de Turism Brașov, face cunoscut că intenționează să angajeze doi cantonieri.

Informațiuni referitoare la condițiile de plată se obțin la Oficiul Local de Turism Brașov, Str. Regele Carol I. Nr. 53.

Aviz referitor la efectuarea muncii de războiu în timpul verii

Autoritățile, instituțiile și întreprinderile din Brașov care doresc să le fie repartizați elevii și eleve de curs secundar, pentru munca de războiu, sunt rugate să se adreseze d-lui Dragoș Navrea, Președintele Consiliului Interșcolar și Director al Liceului Comercial „A. Băresanu“ (telefon 31-48).

Elevii și elevele de curs secundar, obligați la 30 zile muncă de războiu, se vor adresa direcțiilor respective pentru a fi repartizați.

Federala „CARPAȚII“ Brașov

Din depozitul său Str. Gen. Traian Moșolu Nr. 67 (Antrepozitele Albina) gară

Pentru scurt timp vinde vinuri vechi, gustoase, de bună calitate, recolta 1938, 1940 și 1941, la prețuri excepțional reduse:

Alligote de Basarabia	Lei 120 litrul
Grasă de Drăgășani	Lei 125 litrul
Alb superior	Lei 120 litrul
Pinot gris	Lei 140 litrul ^{3/4}
Alb de masă	Lei 110 litrul
Riesling de Basarabia	Lei 120 litrul
Apă minerală Lipova	Lei 25 sticla, dela 100 în sus

Diferite specialități la sticle închise.

Vânzarea la prețurile de reclamă, serviciul prompt și conștințios, loco depozit.

De asemenea avem de vânzare un număr de bidoane de diferite mărimi, la prețuri reduse față de plată, precum și un filtru mare cu 16 rame completate cu pânze și 50 lădițe de transportat sticle.

Tipografia „Astra“ Brașov

caută

Ucenici români

Colaboratorii

noștri sunt rugați să ne trimită articole scurte.

Citiți și răspândiți „Gazeta Transilvaniei,”

Informațiuni

Teatrale

Miercuri, 7 Iulie a. c. va avea loc în sala „Astra” reprezentația hazliei comedii *Amoru-i un copil pribeag* de Tudor Mușătescu, în frunte cu actorii comici Radu Belligan și Marcel Angelescu. Spectacolul se va da în matineu la ora 4 și seara. Reprezentația va începe la ora 8 precis.

Joi, în 8 Iulie a. c. se va reprezenta tot în sala „Astra” piesa în 3 acte *Valea Albă* de Ludovic Daus. Teatrul municipal din Capitală va da acest spectacol extraordinar în folosul Palatului Invalizilor. În fruntea ansamblului: Ovid Brădescu, societar al Teatrului Național din București. Direcția de scenă: Mihail Zirra; decorurile: Traian Cornescu.

Bilete pentru ambele spectacole la Agenția Teatrală Maria Băcilă. — Telefon 35—37.

„Astra” Vlădeni

Prin deosebită stăruință a d-lui Dr. Gheorghe Balcăș, șeful Contenciosului județului Brașov, Astra din Vlădeni are azi un mare aparat de radio.

Data punerii în funcțiune se va anunța în curând. Noi transmitem mulțumirile cele mai calde celui ce a ostenit pentru el.

Serbare religioasă la Vlădeni

Duminecă în 27 Iunie a. c. s'a ținut la Vlădeni Cercul religios No. 1 al preoșimii din tractul Oltul-Șercaia.

Au slujit P. C. Păr. Chirion-Marcu protopop, Cornel Pop-Părău, Valeriu Boeriu-Grid, Gh. Ivașcu-Hălmeag și Alex. Florea parohul locului.

La sf. slujbă a asistat și d-na și d-l colonel Manole Enescu, Prefectul județului Brașov.

La Priceasnă a predicat credincioșilor C. P. Valeriu Boeriu, iar după stinsirea apei și parastas a vorbit C. P. Gh. Ivașcu.

La sfârșitul Sf. slujbe P. C. Părinte Protopop Chirion Marcu a dat citire ordinului prin care Înalt Prea Sfințitul Arhiepiscop și Mitropolit Nicolae a distins cu brâu roșu pe P. C. Părinte Alex. Florea parohul Vlădenilor, pentru merite câștigate pe teren misionar și cultural.

Mai vorbesc, în numele comunei, d-l notar Nicolae Moldovan și în numele școlii d-l dir. școl. Ioan Meiu.

La sfârșit P. C. Părinte Alex. Florea mulțumește Înalt Prea Sfințitului Părinte Mitropolit pentru înalta distincție cât și P. C. Păr. Protopop, cucernicilor preoși prezenți, d-lui notar, d-lui director și tuturor Vlădărenilor pentru dragostea și încrederea cu care a fost onorat în toată vremea.

Cinema „ARO”

prezintă dela 2 Iulie

marele film

FEDORA

cu: LUISA FERIDA
AMEDEO NAZZARI
OSVALDO VALENTI

Cronica Războiului

Cel de al doilea front

Sunt în deajuns de cunoscute cererile Sovietelor cu privire la crearea celui de al doilea front. Se pare, însă, că aliații consideră atacurile aviației lor drept *un front*. Pentru aceasta sunt atacate, fără o alegere deosebită, regiuni întregi din Europa, cu monumentele lor de artă și unde populația civilă nu are altă vină decât că s'a născut acolo.

Telegramele agențiilor de presă relatează pe larg dezastrul săvârșit de aviația de peste ocean, lăsând să se înțeleagă faptul că nu aceste procedee vor asigura aliaților victoria.

Astfel, din Berlin ne vine știrea că aviația anglo-americană a dat un atac împotriva orașului *Colonia*, aruncând bombe asupra catedralei care este cel mai de seamă monument religios al Germaniei. Indignarea populației față de acest act de distrugere a unui monument cultural a ajuns la culme. Se subliniază că aviația anglo-americană, alegându-și acest obiectiv a dovedit că nu urmărește numai distrugerea unor obiective de importanță locală, cât slăbirea moralului populației civile.

Ruinele sanctualelor dela Berlin, *Luebek*, *Rostok*, *Erbelfeld* și din atâtea alte locuri unde aviația anglo-americană execută atacurile, sunt tot atâtea acuzații ce se ridică împotriva atacatorilor, în fața lui Dumnezeu și a lumii.

La Livorno, printre clădirile atinse de bombe figurează catedrala, bisericile *Sf. Andrei*, *Sf. Iosif*, *Milei*, ca și *Episcopia*.

Alte bombe au căzut asupra azilului „*Giovani Pascoli*” și în cimitirul orașului.

Numeroase case au fost distruse sau grav avariate.

Din primele cercetări bateriile de coastă și apărarea antiaeriană, precum și avioanele de vânatoare italiene au doborât în cursul aceluiași atac șapte avioane atacatoare.

„*Popolo di Roma*” anunță că atacul aerian din a doua decadă a lunii Iunie a provocat, în afară de distrugerea catedralei din *Mesina* și nimicirea completă a patru

alte biserici din acel oraș, precum și grava avariere a altor șase biserici, dintre care patru au trebuit să fie închise.

Palatul Episcopal și *Seminarul* din *Mesina* au fost distruse și ele de atacul aerian.

În atacurile îndreptate asupra Italiei și Germaniei aliații au pierdut în cursul lunii Iunie deasupra teritoriului italian un număr de 378 de avioane, iar deasupra teritoriului Reichului 500 de avioane dintre care cea mai mare parte au fost avioane cu mai multe motoare.

La ultimele atacuri dacă mai adăogăm pe cele efectuate în primăvara anului acesta apoi în adevăr se poate trage concluzia că aliații au creat cel de al doilea front.

Totuși, adevăratele fronturi sunt cele terestre, iar ele sunt socotite la Berlin ca asigurate din toate puncte de vedere. Această convingere este întărită nu numai de faptul că armatele Axei, în cadrul mobilizării totale, devin mai puternice din punct de vedere numeric, ci și de ritmul în care se fabrică armamentul.

Se mai adaugă faptul că se lucrează cu mare intensitate la sporirea numărului și la îmbunătățirea tehnică a submarinelor pentru ca la momentul potrivit să fie reluată cu mai mari șanse de reușită lupta împotriva apărării modernizate de care dispune inamicul. Războiul submarin poate în orice moment să intre într-o fază nouă. O atenție sporită s'a acordat la Berlin și Mării Mediterane, care în mod neîndoios a devenit un teatru de războiu de prim ordin. Adversarii trebuie să fi ajuns aici la cea mai mare concentrare a forțelor lor de suprafață și submarine, a trupelor de uscat și a escadrilelor aeriene.

Angio-americanii folosesc fosforul

La acțiunea metodică pe care adversarii o folosesc împotriva populației civile prin bombardamente, inamicul *folosește fosforul*, contra dreptului internațional.

Mersul războiului

Pe frontul de Răsărit, în atacul pe care Rușii l-au dat la Sud de Staraia Rusa, aceștia au avut pierderi mari.

În cursul luptelor de apărare de la capul de pod *Cuban* unitățile române s'au distins în mod deosebit. Telegrammele din străinătate, precum și posturile de radio au elogiat și aceste fapte de arme ale Românilor hotărâți să nu cedeze atacurilor sovietice, chiar dacă ele vor fi date cu forțe mult superioare.

În *Marea Neagră*, submarinele germane au scufundat două vase cu o deplasare totală de 200 tone. O canonieră sovietică a fost scufundată de unități navale ușoare, în cursul unei scurte lupte de noapte. În largul portului No-

vorosisk aviația a distrus cu bombe un vas de patrulare inamic.

Comunicatul finlandez arată că detașamente inamice au pătruns în două sate fără apărare unde au fost ucise numeroase persoane civile. Trupele finlandeze de recunoaștere, care au urmărit acele detașamente, au nimicit cea mai mare parte din formațiunile inamice.

În ultimele zile ale lunii Iunie sovieticii au pierdut în lupte aeriene 172 de avioane față de 18 avioane germane.

Toate încercările sovietice de zi și de noapte de a ataca unele aerodromuri germane au fost împiedecate, iar bolșevicii au suferit grele pierderi.

Pe frontul din *Mediterana* aviația

de **Mardare Mateescu**

germană a bombardat vasele și instalațiile din sectorul Bone. În spațiul mării au fost doborâte 10 avioane inamice, iar Germanii au pierdut două.

Submarinele germane au scufundat în Mediterana și Atlantic 8 vapoare cu un total de 49.000 tone, un torpilor și trei vase de transport cu pânze. Un alt vapor a fost avariat. În cursul luptelor navale au fost doborâte alte cinci avioane inamice.

Situația din Iran

Știri sosite din Turcia confirmă că mișcarea revoluționară din Iran este de mare amploare, având toate caracteristicile unei adevărate revoluții.

Mișcarea revoluționară s'a întins în mai multe zone, însă proporțiile cele mai mari le-a luat în special în regiunea meridională a țării. Rebellii, care dispun de multe arme, au atacat și au pus mâna pe mai multe depozite de muniții străbătând regiunile în lung și lat, favorizați fiind de populația musulmană care este solidară cu ei. Linia de cale ferată ce traversează Iranul a fost tăiată în diferite puncte, iar echipele însărcinate cu repararea liniei sunt atacate în mod continuu. În unele locuri lucrătorii sunt nevoiți să lucreze sub paza mai multor batalioane sprijinite de artilerie. Imediat însă ce linia este reparată într'un punct se constată o altă ruptură la o distanță de 30—40 km. spre Nord sau Sud, sau că un pod de cale ferată a fost aruncat în aer. Aprovizionările destinate Rusiei Sovietice care urmau să se facă pe linia ce traversează Iranul sunt virtuos întrerupte de mai multe săptămâni. Numeroase trenuri sunt nevoite să rămână zile de-a rândul prin gări unde sunt prădate. Bunde, formate din mii de oameni, atacă chiar centrele mari. Diferite orașe printre care și *Firuzabadi*, au fost ocupate și fortificate de revoluționari.

Englezii au volt să vină în ajutorul trupelor guvernamentale, trimițând detașamente britanice în localitățile mai agitate, dar sosirea soldaților englezi a revoltat și mai mult populația. Detașamente engleze, convoaie și chiar garnizoane au fost atacate și distruse după lupte care au durat câteva zile.

Cauzele care au provocat revolta populației sunt numeroase, în special rechizițiile brutale făcute de autorități în ceea ce privește produsele alimentare. O altă cauză este ura pe care populația o poartă trupelor străine.

În regiunile revoltate s'a introdus starea de asediu, iar rolul jandarmeriei a fost asumat de trupele engleze.

NOI nu avem subvenții dela nimeni.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual **Lei 400**
Autorități și Societați **Lei 800**
Membrii „Astrei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord **Lei 200**